

1 STRUKTURA A CHARAKTERISTIKA ZEMĚDĚLSKÝCH SUBJEKTŮ

Do šetření Agrocenzus 2010 bylo zahrnuto celkem 22 864 subjektů zabývajících se zemědělskou prvovýrobou. Většinu (86,5 %) tvořily subjekty fyzických osob. Z nich 77,5 % představovaly fyzické osoby evidované jako zemědělství podnikatelé a 15,0 % připadalo na drobné pěstitele a chovatele (fyzické osoby neevidované, tj. bez právní formy). Právnických osob bylo 13,5 %; mezi nimi převládaly společnosti s ručením omezeným (56,8 %) následované akciovými společnostmi (21,1 %) a družstvy (17,1 %).

Během posledních deseti let se počet zemědělských subjektů snížil o 13,8 %. Počet subjektů fyzických osob klesl o 16,6 % a změnila se i struktura právních forem: v roce 2000 tvořili soukromě hospodařící rolníci 83,3 % a drobní pěstitelé a chovatelé 8,4 % z celkového počtu 23 714 subjektů. Naopak počet subjektů právnických osob se ve stejném období zvýšil o 9,1 %. Nejvíce přibýlo společností s ručením omezeným (+33,7 %) a akciových společností (+7,8 %), naopak ubylo družstev (-28,8 %).

Zemědělské subjekty podle výměry obhospodařované zemědělské půdy

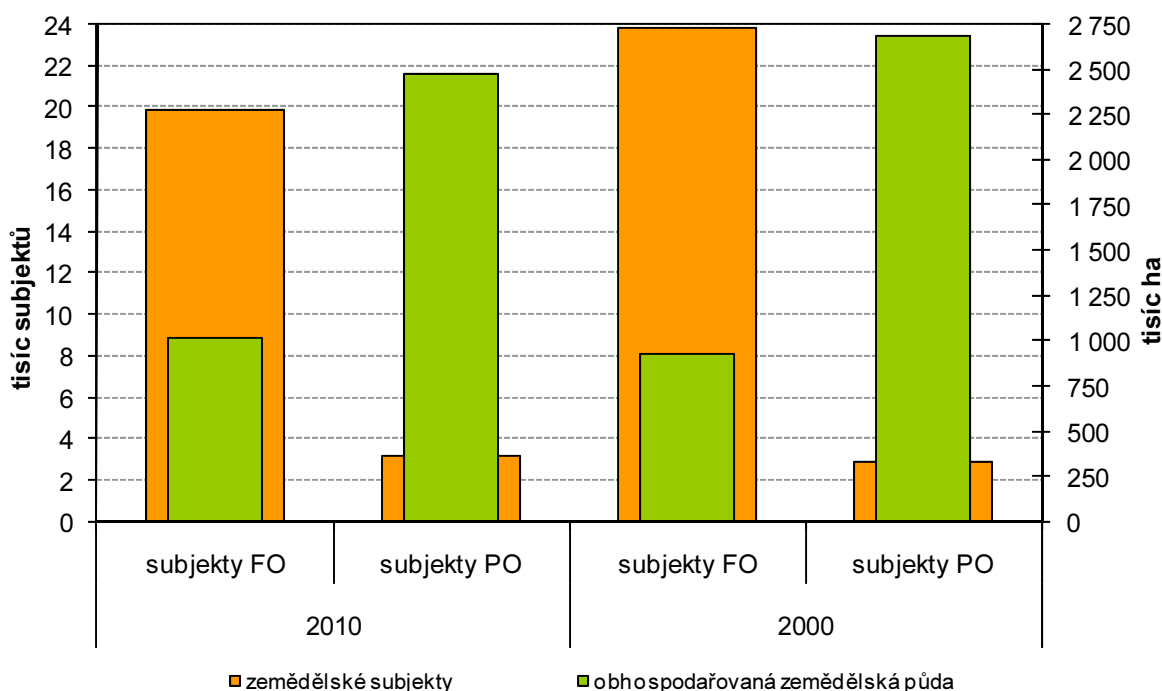
Zemědělská půda byla v roce 2010 ze 70,9 % soustředěna v subjektech právnických osob; tento podíl od roku 2000 klesl ve prospěch subjektů fyzických osob o 3,5 procentního bodu.

V roce 2010 početně převládaly zemědělské subjekty obhospodařující 10–50 hektarů (36,4 %), nejmenší podíl zaujímala skupina zemědělských subjektů hospodařících bez půdy (1,3 %) a na opačné straně skupina subjektů s výměrami nad 2 000 ha (1,5 %). Skupina subjektů s výměrami nad 500 ha byla zastoupena jen 1 796 subjekty (7,9 %), zaujímala však 72,0% podíl na zemědělské půdě. Naopak 16 027 subjektů s výměrami do 50 ha (70,1 %) obhospodařovalo pouze 6,6 % zemědělské půdy.

Mezi jednotlivými právními formami lze nalézt značné rozdíly ve velikosti zemědělských subjektů podle výměry obhospodařované zemědělské půdy. Zatímco subjekty fyzických osob obhospodařovaly spíše menší výměry do 20 ha (56,4 % subjektů), mezi subjekty právnických osob převládaly ty s rozsáhlejšími výměrami pozemků nad 100 ha (69,3 % subjektů).

V porovnání s rokem 2000 se podíly velikostních kategorií zemědělských subjektů příliš nezměnily, podobně jako podíl jednotlivých velikostních skupin na celkové výměře obhospodařované zemědělské půdy. Ubylo subjektů fyzických osob s výměrou zemědělské půdy do 20 ha (-10,9 p. b.) a stejně tak subjektů právnických osob s výměrou pozemků nad 100 ha (-5,2 p. b.). Srovnání počtu subjektů fyzických a právnických osob a jejich výměry obhospodařované zemědělské půdy v letech 2000 a 2010 ukazuje Graf 1.

Graf 1 - Struktura zemědělských subjektů

Průměrná výměra půdy připadající na jeden zemědělský subjekt

Průměrná výměra zemědělských subjektů činila 152 ha na jeden subjekt, v roce 2000 to bylo 136 ha/subjekt. K výraznému nárůstu průměrné výměry (o 30,9 %) došlo v subjektech fyzických osob. V subjektech právnických osob se průměrná výměra snížila o 15,6 %; výjimkou byly akciové společnosti, kde vzrostla o 6,1 %.

Tabulka 1 - Struktura zemědělských subjektů

		AGC 2010		AGC 2000		Index 2010/2000
		abs.	podíl (%)	abs.	podíl (%)	
Zemědělské subjekty celkem	zemědělské subjekty	22 864	100,0	26 539	100,0	86,2
	obhospodařovaná zemědělská půda (ha)	3 483 500	100,0	3 604 400	100,0	96,6
	průměrná výměra (ha)	152	x	136	x	111,9
subjekty fyzických osob	zemědělské subjekty	19 781	86,5	23 714	89,4	83,4
	obhospodařovaná zemědělská půda (ha)	1 013 303	29,1	923 775	25,6	109,7
	průměrná výměra (ha)	51	x	39	x	130,9
subjekty právnických osob	zemědělské subjekty	3 083	13,5	2 825	10,6	109,1
	obhospodařovaná zemědělská půda (ha)	2 470 197	70,9	2 680 625	74,4	92,2
	průměrná výměra (ha)	801	x	949	x	84,4
obchodní společnosti	zemědělské subjekty	2 432	10,6	1 948	7,3	124,8
	obhospodařovaná zemědělská půda (ha)	1 706 264	49,0	1 578 841	43,8	108,1
	průměrná výměra (ha)	702	x	810	x	86,6
společnosti s ručením omezeným	zemědělské subjekty	1 751	7,7	1 310	4,9	133,7
	obhospodařovaná zemědělská půda (ha)	802 631	23,0	783 686	21,7	102,4
	průměrná výměra (ha)	458	x	598	x	76,6
akciové společnosti	zemědělské subjekty	649	2,8	602	2,3	107,8
	obhospodařovaná zemědělská půda (ha)	891 479	25,6	779 696	21,6	114,3
	průměrná výměra (ha)	1 374	x	1 295	x	106,1
družstva	zemědělské subjekty	527	2,3	740	2,8	71,2
	obhospodařovaná zemědělská půda (ha)	733 798	21,1	1 059 447	29,4	69,3
	průměrná výměra (ha)	1 392	x	1 432	x	97,2

Ekologické zemědělství

Ekologickému zemědělství se v roce 2010 věnovalo 10,3 % subjektů, z nichž 84,5 % obhospodařovalo půdu výhradně v režimu ekologického zemědělství (tj. nevyužívalo současně konvenčně obhospodařovanou půdu). Ekologicky obhospodařováno bylo 11,4 % zemědělské půdy; z tohoto podílu náleželo 85,8 % subjektům hospodařícím výhradně ekologicky. V uplynulém desetiletí došlo v této oblasti k velkému rozmachu: počet subjektů vzrostl téměř šestkrát a výměra ekologicky obhospodařované půdy třikrát. U subjektů zabývajících se výhradně ekologickým zemědělstvím byl vzestup ještě výraznější: počet subjektů se zvýšil téměř na osminásobek a výměra obhospodařované zemědělské půdy bezmála na pětinašobek.

Tabulka 2 - Zemědělské subjekty zabývajících se ekologickým zemědělstvím a jejich obhospodařovaná zemědělská půda

	AGC 2010		AGC 2000		Index 2010/2000
	abs.	podíl (%)	abs.	podíl (%)	
Zemědělské subjekty celkem	22 864	100,0	26 539	100,0	86,2
z toho subjekty s půdou v EZ nebo v přechodném období	2 355	10,3	413	1,6	570,2
z toho subjekty obhospodařující zemědělskou půdu výhradně v EZ nebo v přechodném období	1 991	8,7	257	1,0	774,7
Obhospodařovaná zemědělská půda celkem (ha)	3 483 500	100,0	3 604 400	100,0	96,6
z toho půda v EZ nebo v přechodném období (ha)	398 591	11,4	132 244	3,7	301,4
z toho půda v subjektech hospodařících výhradně v EZ nebo v přechodném období (ha)	342 164	9,8	71 436	2,0	479,0